

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ „ 2 „
15 „ „ „ „ 3 „

Kolek (štampelj) znesle vselej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Poslanci „mladih“ na Dunaji.

Živahna debata v državnem zboru o verski postavi pokazala nam je poslance „mladih“ v tisti svetlobi, v kateri smo jih mi že pred volitvami kazali: med njimi in najhujšimi nemškimi in nemškutarskimi udi državnega zbora ni nikakoršnega razločka več, podrlji so sami še tisto steno, katero so prej med-se in naše očitne nasprotnike stavili, namreč steno narodnosti.

Da je to popolna resnica, to pripozna „Slov. Narod“ od 13. t. m. sam v članku, s katerim skuša zagovarjati svoje ljubčke in opravičiti njihovo sedanje vedenje. Že v prejšnjem listu je navel sodbe nemških listov najbolj liberalne, nam Slovencem najbolj sovražne vrste o dr. Razlagu in njegovem govoru, ki se sicer — kar smo že omenili — odlikuje s tem, da z mnogimi besedami in bombastičnimi stavki čisto nič ne pové. „Narod“ je zelo ponosen na hvalo teh listov, kateri doslej o Slovencih in njihovih zastopnikih niso drugače nego zaničljivo govorili. Mi nikakor ne zavidamo dr. Razlagu in njegovim tovarišem te hvale, marveč čudili bi se, kako da jih ni sram take pohvale iz sovražnih nam peres, če bi bili dr. Razlag in njegovi tovariši še Slovenci.

A da niso več Slovenci, marveč beguni v nasprotnem taboru, ravno to nam dokaže sprva omenjeni članek „Slov. Naroda“, kateri je gotovo na Dunaju pisan in toraj razkriva popolnoma misli Vošnjakovcev. Ta članek javno pripozna, da zdaj ne morejo zastopniki „mladih“ drugače, nego stopiti v intimno zvezo z nemškimi liberalci proti pravni ali, kakor pravijo, klerikalni stranki. Oni toraj nadvlado

te nemške stranke javno pripoznajo, se ji popolnoma podvržejo in postanejo javni družniki ali pomočna četa nemških liberalcev v boju zoper „klerikalno“ moč; ker pa ta boj velja ravno toliko cerkvi, kakor vernemu narodu slovenskemu, toraj njegovi narodnosti, pomagajo ti poslanci zatirati svoj lastni narod in ga podvreči popolnoma tuji peti, ktera njim samim že na tilniku stoji.

In kako zagovarjajo ali izgovarjajo to svoje postopanje? S prav ničevimi razlogi, zaradi katerih so nekaj dr. Kljuna, pozneje Črneti tako ostro sodili. Popustili so popolnoma svoj prvotni program, zdaj ne zahtevajo več pravic za narod svoj, ni jim več mar za zedinjeno „Slovenijo“, vse to so na kol obesili; zdaj so že zadovoljni z drobtinicami, ktere bi se jim iz hvaležnosti metale od mize večine državnega zbora, ali naravnost rečeno: vrgli so častito halo ljudskih poslancev, ki pridejo pravice tirjat, od sebe in oblekli borni in strgani plašč berača, kateri le prosi in je za vsak še tako majhen dar hvaležen. Da bi bili oni res zastopniki slovenskega ljudstva, potem bi bili pač Slovenci tam, kjer nas je videl prerok Dežman, ko je v deželnem zboru kranjskem rekel, da se bomo vtopili v Nemčiji, kajti ti poslanci se zdaj vedejo na Dunaji tako, kakor da bi naš narod ne imel državne pravice avstrijske, marveč bi bil kak po milosti Nemcev iz dežele še ne zapoden rod helotov ali sužnjih, za ktere ga prosijo od mize liberalcev tudi kakega grizljeja.

Res je, mi potrebujemo še veliko, ker skoro nič nimamo, boljših in več ter narodnih šol, železnic, znižanja prevelikih davkov, državne podpore za marsikako narodno-gospodarsko napravo, vseučilišča, večje samostoj-

nosti, ljudskih založnic itd.; a da bi za tako lečo odpovedali se vsim drugim pravicam, kakor to hočejo poslanci mladih, kaj tacega bi nam svetoval le naš sovražnik. Vrh vsega tega nas skušnja uči, koliko nam je pričakovati od hvaležnosti ali dobrovoljnosti nemško-liberalne stranke. Taka hvaležnost je nehvaležnost, to bodo tudi naši „mladi“ na sebi skusili, kedar bodo nemškim liberalcem odveč. Morda kateri za svojo osebo vjame kako zvezdo ali naslov „dvornega svetovalca“, več ne bodo dosegli vsi skup.

„Narod“ med drugim blodi tudi to, da še le zdaj, ko je namreč dr. Razlag govoril v državnem zboru, se ime Slovencev pri naših nasprotnikih s spoštovanjem imenuje. Toda, kako je to spoštovanje? Da bi bil pristopil dr. Razlag, dr. Vošnjak, ali kdorkoli slovenske stranke n. pr. h konstitucionalnemu društvu nemškutarjev v Ljubljani in v njihovem zboru govoril karkoli, bi ga bili ravno tako „spoštovali“ in slavili, ne bilo bi mu treba hoditi na Dunaj, da stopi tam še le v vrsto dr. Schafferjev, dr. Al. Suppanov, Ertlno ali dr. Schreyev. Če „mladi“ Slovenec v tem vidi vrhunec slave, da ga nemškutarski listi hvale, in misli, da je takrat dober zastopnik slovenskega ljudstva, kedar so nemškutarji zadovoljni z njim, pač ni treba tolikih agitacij pri volitvah in toliko vpitja; kdor kaj tacega želi, mu ni treba toliko stotakov in petakov potrositi, kakor n. pr. gosp. Pfeifer, marveč naj se vsede v dvorani nove realke za mizo in bere naj iz kake brezverske knjige zbranemu občinstvu kaj zanimivega, n. pr. o inkvizicijah itd., in slava mu je gotova; pri tem ima še mirno vest, da ni na Dunaji na stroške dežele živel.

Podlistek.

Zgodovinar dr. Aleksander Jurij
Suppan.

(Dalje.)

Prof. dr. Al. Suppan govori že o preganjanju kristijanov v prvih 300 letih tako, da je težbo razsoditi, je li večja njegova nevednost o pravih uzrokih preganjanja in zlasti o tistih razmerah med kršanstvom in med poganskim rimskim cesarstvom, ktere so bile počemši od Trajana poglavitni in bistveni uzrok groznemu preganjanju, ali je pa hujše tisto njegovo sovraštvo do cerkve, po katerem so se nekdanji enciklopedisti odlikovali. Na ta vprašanja je še težje dati pravega odgovora, če se misli, kar je isti prof. in dr. govoril o preganjanju krivoverstva po katoliški cerkvi, zlasti v srednjem veku. To pa je gotovo, da naš velikanski zgodovinar, ako bi bil le nekoliko

dozorel do prave zgodovinske znanosti, ali ko bi njegovih oči ne zakrivala očala liberalnega napuha in liberalne proticerkvene srditosti, bi moral vedeti in ko poštenjak ne smel prezirati teh-le zgodovinskih resnic:

1. Da v srednjem veku je ves zapadni svet bil zedinjen v eni in isti kršansko-katoliški veri ko ena družina ene hiše, ene rimsko-katoliške cerkve, in da se o kaki drugi cerkvi srednjemu veku še sanjati ni moglo.

2. Da, popolnoma nasproti razmeram naših časov, je vsemu tedanjemu socijalnemu in državnemu, kratko, vsemu javnemu življenju bila edina in nepremakljiva podlaga katoliška cerkev s svojimi verskimi resnicami, s svojim cerkvenim pravom.

3. Da tedaj njemu, ne samo po imenu, ampak tudi v resnici kršanskemu svetu je vera bila najdražji, najimunitnejši zaklad, zguba vere pa največja, najhujša nesreča; da pa ravno zato je tudi tedanji svet prav do živega čutil, in po vsi vrednosti vedel ceniti važni pomen besed božjega Odrešenika, da se ni toliko bati tistih, kateri telo umore, kakor tistih, ki uteg-

nejo dušo umoriti in jo pripraviti v nevarnost večnega pogubljenja.

4. Da tedaj tudi popolnoma dosledno, po splošnem duhu, po javnem mnenju tedanjega veka ni bilo hujšega hudodelnika od tistega, kateri se je predrznil pačiti in kvariti resnice sv. vere, s kugo krivoverstva okuževati druge in tako spodkopavati podlago, na kateri je slo-nelo ne samo cerkveno, ampak z njim vred tudi vse družinsko in državno življenje.

5. Da je ravno tako javno mneje, ravno tak splošen duh časa zahteval, da taki nevarni hudodelniki se nikakor ne morejo in ne smejo trpeti v državno-družinskem življenju, ampak da zlasti njim morajo veljati kazni odmerjene tatovom, roparjem, morivcem in zlasti ponarejevalcem denarja.

6. Da državni oblastniki so bili v tisti megleni dobi tako zaslepljeni in zabiti, da jim nikakor ni šlo v glavo, kako bi bilo mogoče, da bi državni oblasti ohranili zvestobo in pokorščino ljudje, kateri so jo odrekli Bogu, kateri so zoper Boga samega se vzdigovali s tem, da napadovaje verske resnice so se spuntali zoper

Dr. Razlagu se ni čuditi, da je šel med nemške liberalce, kajti on se nam je večkrat zdel jako zmešanih misli, tako da se nam je videl, kakor človek, „ki ne vé, kaj hoče.“ Njegovo djanje vodi večidel častiželjnost. O dr. Vošnjaku mislimo, da ga je gnala slepa strast in sovraštvo do duhovščine v nasprotni tabor. Kaj pa bi rekli o gosp. Pfeiferju in Nabrgoju? Tema menda ni treba poganjati se za dobrovoljnost ministersko, ker jima je njihova politična neizobraženost na poti do viših stopinj. Toraj mislimo, da sta tiha in voljna kimovca in se dasta po dr. Razlagu in Vošnjaku za nos voditi pri boju zoper cerkev in duhovščino, o kateri vendar-le vesta, da je najtrdniši steber podpore narodnosti naše. Kako more neki pravi slovensk narodnjak pomagati pri delu, čegar konec ima biti ta, da se duhovščina spremeni v od vlade odvisen stan, kateri bi, kakor zdaj c. k. uradniki, moral biti nasprotnik narodne stvari!

Ti poslanci „mladih“ so tedaj ali prav kratke pameti, ali pa so nastopili sedanjot pot iz samopridstva in osebnih namenov; to je naša sodba o njih, druge ne moremo izreči.

Zbor katoliško-političnega društva pri sv. Juriju na Šavnici, 8. t. m. (Izv. dop.)

Predragi „Slovenec“! Sprejmi nekatere vrstice iz lepe šavniške doline, ako ti bodo pa vstregle, ti hočem večkrat kaj pisati *).

Med solčnimi in z žlahno vinsko trto ovenčanimi griči šumlja po tibi prijazni dolini bistra Šavnica in namaka z blagoslovom svojih vodenih kapljic rodovitna polja zemlje slovenske. Polja zeleno-rumena kinčajo snažni hramovi, v kojih bivajo krepki Slovenci vernega srca, krepke postave, vneti za drago katoliško Slovenijo. V sredi krasne doline na zeleni trati stoji cerkev sv. Jurija, najstarejša v celi okolici. Po prijaznih gričih, z žlahno trto nasajenih, so postavljene cerkve, kakor čuvaji krasne doline, in kažejo pot v presrečno deželo prebivalcem krasnega kraja. V tem, raju podobnem kraju, se je preteklo leto osnovalo katoliško društvo, ki dela na vse strani, neustrašeno, junaško, kaj lepo. Udov šteje zdaj 152 najveljavnejših mož cele župnije. V preteklem letu je imelo to društvo šest važnih zborov, v katerih so se času in prebivalcem primerno razpravljale najvažnejše reči.

Prosimo.

Vredn.

tisto cerkev, katero je ves zapadni svet spoznaval kot edino božjo, edino od Boga postavljeno cerkev, da tedaj tudi popolnoma dosledno so krivoverci veljali kot izdajavci, kot oskrnovalci veličanstva, vredni tiste kazni, ktera je bila tem odmerjena.

7. Da sosebno tiste manihejsko-krivoverške ločine ali sekte, ki jim je splošno ime „Katarci“, so, bodi si po svojih načelih glede zakonskega in družinskega življenja, bodi si gledé fanatične besnosti, s katero so napadali cerkve, duhovne in verno kršansko ljudstvo, so bile obstanku družinsko-državnega življenja tako nevarne, da bi bilo res vredno, ponuditi lep dar našemu zgodovinskemu velikanu, ako nam zamore imenovati le eno državo, ktera bi hotela dandanes pri vsi silni liberalni inteligenciji in kulturi trpeti verske ločine ali sekte z enakimi načeli, z enako fanatično besnostjo, z enakim djanskim počenjanjem. „Bili so“, piše Dölinger, „ti Katarci socialisti in komunisti tadešnjega veka. Napadali so zakon, družino in posestvo. Njihove zmage sad ne bi bil drugi, kakor ta, da po vesoljni podrtiji bi

To društvo je 8. t. m. imelo zopet važen zbor. Prišel ga je ob četrt na štiri društveni predsednik s prav srčnim pozdravom v mnogem številu se sošlih veljavnih mož, ter govoril blizo tako-le:

Slavni katoliški zbor!

Zavoljo važnih reči sem Vas sklical, kat. možje! da jih resno prevdarimo na tem mestu. Kat. možje! Od leta do leta narašča nevarnost katoliški cerkvi. Ta nevarnost se je spremenila v kratkem v hudo sovraštvo, v silno preganjanje in hoče končati s popolnim zatirom in vničenjem kat. cerkve. Cerkvi sovražne postave se kujejo po svetu, predlagajo zborom državnim, da bi ondi zbrani posvetni možje — poslanci — sklepali o cerkvenih rečeh, h čemur pa oblasti nimajo ne po božjih, ne po človeških pravicah. Take postave cerkvi popolnoma sovražne so bile vpeljane na Nemškem, v zdaj na videz mogočni, pa ošabni Prusiji. Po teh postavah nima cerkev, ne škof več pravice odgojevati duhovnikov, ampak le posvetna liberalna oblast.

Škofje ne smejo nobenemu duhovniku, naj bo še tako izobražen, skoz in skoz poštenega, pobožnega vedenja, ves navdan pravega cerkvenega duha, podeliti stalne službe, ako prej niso prosili milosti in dovoljenja pri posvetni oblasti. S tem si je posvetna vlada krivično prisvojila neko oblast, ktera jej ne gre, ne po božjih ne po človeških pravicah. Po teh postavah je vzela tudi cerkvi oblast do cerkvenin redov, ktere je prepovedala, akoravno so iz teh redov izhajali najimenitnejši možje, škit in bramba kat. cerkve — misijonarji preblagi — ki so romali po brezbožnem svetu širit božje kraljestvo, in učiti spoznavat pravega Boga. (Dobro! Dobro!)

Kakor se pa hudič boji blagoslovljene vode, tako se boji posvetna oblast rednocerkvenih ?? (Smeh.)

Kat. možje! kaj so pa temu nasproti škofje na Nemškem počeli! Višji pastirji na Nemškem so skupaj 26. maja l. l. v posebnem pismu verski vladi razložili svoje mnenje zavoljo teh postav, ter prosili v imenu katoličanov, da se te postave, ker so cerkvi nasprotne, ne potrdijo, še manj pa vpeljejo, ker segajo globoko v starodavne pravice kat. cerkve in še posebej žalijo vest pravega katoličana, ter hočejo cerkev v korenini zatreti.

Prošnja višjih pastirjev je bila glas vpijočega v puščavi. Vladajoči liberalizem je hudo zameril, ter začel še silnejše preganjati cerkev,

vse bilo moralo propasti v barbarstvo in pagansko razuzdanost.“ Tako Dölinger. In ta Dölinger je menda vendar tudi našemu realkinemu zgodovinarju veljavna avtoriteta, saj se ni čulo, da bi on bil oporekal ljubljanskemu konstitucionalnemu društvu, ko se je v svoji adresi vklanjal silni zgodovinarski učenosti v dvojnem obziru slovečega Dölingerja. Zato pa bi bila tudi že naravna dolžnost našega ljubljanskega velikana, da bi se nekoliko soznalil z Dölingerm, če tudi le iz tega namena, da bi se meril z njim, morebiti bi bil potem tudi drugače sodil in govoril o preganjanju gledé Katarcev, — se ve da, ako bi mu njegova liberalna vest to dopustila.

Vse te navedene poglavitne in na zgodovinskem polju obče znane in dokazane zgodovinske resnice bi moral naš prof. dr. Aleks. Suppan že ko navadni zgodovinar vedeti, ter bi jih ne smel prezirati, ako je hotel nekoliko znanstveno o svojem predmetu govoriti; ne pa ponujati in prodajati robe, ki se za mali denar dobi v vsaki knjigarni, kjer se „Schauderromani“ prodajajo in posojajo. (Konec prih.)

njene redove, in zveste duhovne, kaznoval jih je tudi v denarjih, ter jim skrčil, tu pa tam pa celo vzel že tako majhno njihovo plačo in oropal jih vsega imetja do zadnje podobe na steni. Prepovedal je mogočen liberalizem božja pota, očitne molitve, sv. mašo in hotel zatreti vse, kar je svetega in Bogu ljubega. (Čujte! čujte!) (Dalje prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 13. marca. Včerajšnji „Tagblatt“ piše: Od 14 (!) avstrijskih nadškofov in škofov jih je večina že na Dunaju in marljivo izdeluje načrt skupnega vojnega oostopanja proti strašnim verskim postavam. Dva avstrijska škofa se pa nočeta vdeleževati teh obravnav, namreč stari višji pastir Kraljevograške škofije, čigar vstavoverstvo in državna zvestoba je že prestala marsiktero nevihto, in naš domači višji pastir, Jernej Vidmer. To zdržanje je tem hvalevredniši, ker je sedaj skupni upor avstrijskih škofov zoper brezbožne verske postave naravnost iz Rima zaukazan. Dotično papeževno pismo je bilo 5. t. m. že na Dunaju (7. pa je bilo še le v Rimu podpisano, Vr.) in škofo naravnost spodbuda, naj si, kar je moč, prizadevajo, da te postave ne bodo potrjene, in če bi bilo treba, tudi odločno se ustavljajo pripoznanju teh postav. Pripovedujejo celó, da to posredovanje papeževno, katero je uzročil kardinal in nadškof praški, je tako, da vsled tega pritiskanja celo zmernim škofom, dobrim Avstrijancem, ne ostane družega, kakor ali biti Avstrijanec ali pa odpovedati se škofijstvu. „Tagblattu“ naj povemo, da avstrijskih škofov ni samo 14, ampak 34, izmed katerih jih več ni prišlo na Dunaj. Jako napačno pa je, da se „Tagblatt“ sklicuje na omenjena dva; kajti kraljevograški škof ni šel na Dunaj zaradi visoke svoje starosti, ker ima že okoli 96 let, ljubljanski škof pa, ker se je škofiji prostovoljno odpovedal, ni dobil vabila, da bi se vdeležil posvetovanja. — Naj pri ti priliki našim duhovnom povemo, kako ljudstvo sodi o novih verskih postavah. Te dni je bilo na šentpeterskem predmestju zbranih več kmetov, Zgovarjali so se med drugim tudi o tem, ali bodo šli naš višji pastir k posvetovanju na Dunaj ali ne. Prav imajo, pravi nek liberallec, da ne gredo, to je pametno. Pa kmetje mu odgovoré: „Če se duhovščina zdaj ne potegne za cerkveno reč, jim bo to jasen dokaz, da je vse, kar učé, le sleparstvo, in da bodo vedeli se jih znebiti.“ Sodite zdaj sami, ali je varno molčati še dalje in ne tirja marveč dolžnost, ljudem naznaniti, da duhovščina rajši zgubi premoženje, prostost in življenje, kakor da bi izdala sv. cerkev.

Iz Ljubljane, 16. marca. „Narod“ neslovenski list. Kdor to pobija, kar je vsem Slovencem najdražje, taki ni več Slovenec, taki je mož iškarjotovske moke. Zadnjič je „Narod“ natezal z veseljem celo torbo nemških frajmavrarskih listov, kateri hvalijo dr. Razlaga, ker je prestopil na stran prijateljev novih postav. V št. 60 pa nateza nekatere češke liste, ki so za nove postave. To pa „Narod“ svojim bralcem zamolči, da privrženci teh listov so pri zadnji volitvi za državni zbor popolnoma propadli, še bolj, kakor ustavoverni kandidatje, da tedaj glasilo ni glasilo češkega naroda. Spomina vredno je tudi kakor „Nar.“ piše o „Politiki“ in „Pokroku.“ Pritrjuje namreč, da nobeden teh listov si ne upa govoriti za osnovo novih postav. In zakaj ne? Menda ne bomo čisto napačno rekli, ako ter-

dimo, da iz spoštovanja do čeških katoličanov. Pomislimo pa, da na Češkem je v primeri s Slovenskim veliko veliko več drugovercev, kot pri nas. Slovenija, smemo reči, je čisto katoliška. In vendar „Narod“ največjo večino vernih katoličanov z vednim nespremišljenim zaničevanjem katoliške in cerkvene zadeve ne le prav polnoma prezira, ampak on jih v njih veri žali, psuje, „zavira, zasramuje, zatira. Taki list nikoli ni slovenski list.

Iz Novomesta, 12. marca. (Izv. dop.) Vi prusjaki tam na Dunaji v lesenjači! mar nimate ušes? nič ne slišite v pitja in nevolje iz vseh krajev celega cesarstva, da pustite cerkev in samostane, ker vas nikdar noben krst ni zato volil, da bi štefjali in brskali po cerkvah in se vtikali v zadeve božje naredbe, za ktere niste niti spretni, niti poklicani? Nimate ušes in ne slišite vpitja vsega ljudstva, kako zdihuje in tarna pod grozovito težo davkov, kateri se mu le še huji in težeji obetajo in ktere mu le množite? Nič ne slišite, nikjer ne berete, kako ubogi delavec nima miru ne pokoja pred tolovaji, pred tatovi? kako se hudobija mnogotero in očitno množi in šopiri? kako se mladost pridi in zoper voljo staršev z nenravnimi nauki zavdaja? In za vse to vpitje, za vse te in še marsiktere druge nadloge nimate nobenega srca! Voljeni ste bili v državni zbor, da bi naredili postavbe v korist cele države. Ali spolnujete svojo dolžnost, za katero pobirate in uživete s krvavimi žulji zaslužen denar ubogega kmeta in zatrtga obrtnika? — Od vsih krajev se slišijo tatvine. Te dni so Podgorcem tatovi zopet pokradli enim denarje in obleko, drugim ovco iz hleva, drugim hrame razdirajo in vino odnašajo. — Grda nezakonska mati je pustila svoje še le dva mesca staro, vse zanemarjeno dete pri neki vdovi, ter jo je čez Gorjance popihala. Še le čez en teden se je zopet dobila. In zakaj bi svet hudoben ne bil? Saj se takim potepinom na stroške izčimžanega kmeta streže in streže na vse strani, kolikor le mogoče. — Za take in enake nadloge vi prusjaki nimate ne časa ne volje. Vse imenitnije se vam zdi zateranje vere, ktero ste vi že davno na kol obesili in ta vas bode, kjerkoli je le še kaj vidite, in zato bi jo radi še ubogemu kmetu uzeli. Učeni hočete biti, pa vas zgodbe ptuje nič niso izučile, da ne vidite, kako so drugod cerkev — vero zaterali, pa so s tem vso državo v neznansko nesrečo pahnili. Vedite, da tudi vi ne bote odšli okovom, ktere s toliko silo cerkvi navijate, ne da bi bil vas kdo zato pooblastil ali naprosil.

Priprost človek je te dni vprašal: Kaj bodo nek naši judovski in prajzarski poslanci potem se lotili, ko bodo cerkev v železje vkovali? Da bi jim naše nadloge, davki, zavržena šola, mir in pokoj pred tolovaji na misel prišli, tega se ne moremo nadjati. In še prištavi: Jaz menim, da potem bodo kurje perje trgali za blazine in pernice — tatovom, tolovajem in drugim brezštevilnim hudodelnikom. Imenitnejšega dela gotovo ne bodo dobili. Naj bi jim kdo to povedal, da vendar brez vsega dela ne bodo v lesenjači poberali desetakov, ktere ubogi kmet s kervavimi žulji za nje plačuje; saj za blagor svojih volivcev dozda še niso kaj storili; v škodo njihovo pa že le preveč.

Iz Cirknice, 14. marca. (Izv. dop.) C. k. okrajno glavarstvo je kaznovalo vse tri tukajšne duhovnike, ker so oskrbeli podpise na znano peticijo kat. društva; in sicer je moral g. dekan plačati 10 gld., kaplana pa po 5

gld. kazni zaradi prestopka §§. 7 in 11 drž. zakonika 1854. — Premišljevanje k temu kapitelnu naj si častiti bralec naredi sam. Ako bi ga mi pisali, bi ga „pri veliki svobodi, kakoršna je v Avstriji“, brž ko ne brala samo policija.

Iz Maribora, 14. marca. Katoliško-politično društvo je imelo 8. t. m. zbor, ktere ga se je vdeležilo čez 130 udov. Enoglasno se je sklenila graški podobna resolucija; po nasvetu grofa Brandisa se je pa tudi sklenilo mil. knezoškofu poslati adresu ter ga prositi, naj krepko in neprestrašeno brani pravice sv. cerkve, vedevši, da ga podpirajo vsi verni čele škofije, ki bodo pogumno prenašali vse, kar koli utegne priti.

Iz Gorice, 12. marca. Današnji zbor političnega društva „Gorice“ je grofu Hohenwartu in tovarišem izrekel svoje priznanje in najprisrčnejšo zahvalo, ker so tako pogumno branili pravico in svobodo katoliške cerkve.

Dunaj, 16. marca. Državni zbor hiti, kar je najbolj mogoče, da bi dovršil posvetovanje o konfesijonelnih postavah. Liberalci so bili tega silno veseli, ter so se v svoji prevzetnosti norčevali iz škofov, ki so se zbrali v posvetovanje, pa že jim je začela beseda upadati. Papež so namreč 7. t. m. vsim škofom avstrijskim poslali okrožnico, v kateri rečejo, da nove konfesijonelne postavbe hočejo državi izdati in podvreči sv. cerkev. Na videz, pravijo, so te postavbe zmernejše od pruskih, v resnici pa jih navdaja ravno tisti duh in značaj, ter pripravljajo sveti cerkvi ravno tisto pogubo. Konečno izrečejo papež svojo nado, da se bodo škofje krepko potegovali za pravice sv. katoliške cerkve. Z veseljem upanjem jih navdaja tudi vdanost in pobožnost cesarja Franca Jožefa, kteremu so ravno tisti dan pisali, ter ga za božjo voljo prosili, da naj ne izda cerkve nečastni sužnosti in naj ne spravlja svojih katoliških podložnih v najhujšo zadrego. To pismo papeževo je nam katoličanom v veliko tolažbo. Papež so ž njim pokazali, da kot zvest varuh čujejo nad svojo čedo in jo želé ovarovati priteče ji nevarnosti; zlasti razodevajo svojo posebno ljubezen za Avstrijo; oni svaré, preden so postavbe še potrjene, da bi obvarovali katoličane hudih bojov, ki so se vneli na Nemškem in ki bodo gotovo nastali tudi pri nas, če bi te postavbe obveljale. Pa upamo, da se to ne bode zgodilo, da bodo cesar poslušali svarijoč glas sv. očeta. Kako bi ga tudi ne? Katoličanstvo je povzdignilo Avstrijco, katoličani so jo obvarovali pred silnimi napadi turkov, brez katoličanov bi bila Avstrija in hiša Habsburška zginila iz zgodovine, in vladarji habsburški naj zdaj preganjajo katoličane, ki so jih ohranili in povzdignili? Ne, to je nemogoče! To živo čutijo tudi liberalski listi, zato so vsled papeževe okrožnice zelo poparjeni, a tolažijo se s tem, da bode cesar, ki je potrdil prve od papeža zavržene konfesijonelne postavbe, potrdil tudi te. Pa to upanje je brž ko ne prazno. Liberalizem je cesarja na Ogerskem pripravil v tako zadrego, da je skoro nemogoče sestaviti ministerstvo; v naših deželah bi bile vsled teh postav zadrege še večje, ne moremo si tedaj misliti, da bi v tem nevarnem slučaju cesar hoteli pomnožiti zadrege.

Vnanje države.

Pruska. Zaprti poznanski škof grof Ledohovski je višje sodnijo že večkrat prosil

dovoljenja, da bi mu smel njegov kaplan pri sv. maši streči in da bi smel imeti lastnega služabnika. Pa sodnija njegove prošnje ne usliši.

Francoska. Volitev Ledru — Rollinova je mnogo poslancev levega središča pripravila, da so potegnili z vlado. Pri glasovanju o interpelaciji Christople-ovije njih 6 glasovalo za vlado, 15 pa se jih je zdržalo glasovanja. Po sklepu nekega zbora enakomislečih bode Ledru — Rollin v narodni skupščini stavil predlog, da se naj zbornica razpusti, kadar bode izvršila ustavne postavbe. Pa ta predlog gotovo ne bo obveljal; tudi omenjena postava še dolgo ne pride na vrsto, ker zbornica 25. t. m. za nekaj časa preneha in levičarji posvetovanje jako zadržujejo. Vsak dan sprožijo kako reč, ktera zbuja prepir, in zadržuje posvetovanje važnih in imenitnih predlogov. — Govori se, da se je vsem katoliškim in legitimističnim časnikom priporočilo, naj zopet začno pisati za postavnega kralja Henrika V. Ali pa bodo kaj opravili, se še ne ve; do sedaj se jim še nobenkrat ni posrečilo stranke spraviti pod en klobuk. — Pruska hoče škofje v Alzasiji in Loreni na novo omejiti. Ker segajo te škofje tudi na Francosko, mora tudi ta v to privoliti. To pa bode storila le s to pogojo, da se ne kratijo pravice francoskih škofov in papežev. Bizmark se bode temu težko vdal in se bode te prilike poslužil zopet pridobiti vpliv, kterega je pod Thiersom na Francoskem imel. Morda bo zopet z vojsko žugal. — Komunisti hočejo na Angleškem jutri praznovati obletnico socijalne pariške revolucije od 18. marca l. 1871. Pa dotična povabila so na pošti zasegli. Bolje bi bilo, ako bi jih bila razposlala, potem pa opazovala, kateri ljudje se bodo vdeležili te prekucijske svečanosti.

Domače stvari.

(6000 gld. državne podpore) je došlo vodstvu ljubljanske pripravnice za učitelje in učiteljice, da se imajo razdeliti po vrednosti med učence in učenke. Razdelili so se, pa kako! Vsak človek bi mislil, da bo od teh 6000 gld. podpore se razdelil večji znesek med učence, kakor med učenke, in to iz prav važnih razlogov. Učenci namreč, ki se pripravljajo za učitelje ljudskih šol, imajo gotovo tudi namen izobraziti se za učitelje, kterih tako povsod manjka, in bi morali se na vso moč podpirati. Učenke pa hodijo v pripravnico večidel le zato, da se izobražujejo same za-se, komaj deseti del jih bo morda res lotilo se učiteljstva, toraj je njihov namen bolj egoističen, one se uče za-se in ne za druge, tudi ni bilo dozda še slišati, da bi učiteljic manjkalo; učenci pa se izobražujejo, da bodo s svojo izobrazbenostjo koristili državi. In vendar se je podpore 6000 gld. večji del razdelil med učenke, ki so deloma prav premožnih starišev in ne bodo nikdar učiteljice; učencem (pripravnikom) se je le malo dalo, da-si bi se bilo smelo posameznim, posebno revnim in pridnim, priti na pomoč z 200 gld. Ali se na ta način doseže namen „državne podpore“, ktera se jemlje od davkov ljudstva? Kako more n. pr. profesor Gariboldi opravičiti to, da nakloni hčeri trgovca (ki je, se vé da nemškutar), od ktere on in vsak drugi vé, da obiskuje pripravnico le za to, ker ima čas, in ne bo nikdar učiteljica, 150 gld. podpore, med tem ko mnogo pripravnikov, kteri imajo gotovo namen izobraziti se za učitelje in potem tudi postati učitelji, ni čisto nič dobilo? — Uradna „Laib. Ztg.“ je pa potem še tako breztaktna,

da priobči imena vsih, kateri so kaj dobili, zraven pa tudi tiste, kateri niso nič dobili, tako da imajo ti zadnji memo škode še sramoto. Tega ne moremo nikakor odobriti.

(„Beseda“), ktero je napravila ljubljanska čitalnica preteklo nedeljo, je bila zopet prav lepa. Močni zbor čitalničnih pevcev se je odlikoval z dvema pesmima, zadnjo je moral po občnem zahtevanju celo ponoviti. Izvrsten je bil tudi tercet na glasoviru, violončelu in gosli, v katerem se je gospodična Melanija Hohnova pokazala tehnično jako dobro izurjeno igralko na glasoviru, gosp. Šantel pa zopet kot umetnika na violončelu. Tudi Liszt-ovi variaciji v „Faustu“, delu, ki potrebuje velike izurjenosti prstov, je bila gospodična Hohnova kos. Občinstva je bilo mnogo in vse prav zadovoljno z besedo. Gospodu Šantelnu pa zopet častitamo.

Razne novice.

— Poštni urad v Ljubljani. Na novega leta dan je bil iz Ljubljane odposlan list pod napisom: „Gosp. Matija Starec, učitelj v Šentjurju na Dolenjskem“, pa je še le 8. t. m. prišel na tukajšnje postajo. Romal je po 19 poštah, po Kranjske, Stirske itd., Bog ga vedi, kod še. Napis je bil vendar odločno narejen, samo to napako je imel, da je bil v slovenskem jeziku. — Skoraj bi rekel, zgolj hudobija je pri poštah, da pusté liste poltretji mesec po svetu romati.

— Ogenj se je 9. t. m. vnel na Grosupljem, ter vpepelil štiri hiše in nekaj drugega poslopja. Zažgano je bilo po nerodnosti. Nek samec si je kuhal o poludne jed, bilo je že vse pripravljeno, le zabele je še manjkalo; dene tedaj na žerjavico masti ali masla, ktero se pa vname. Mož hoče z vodo pogasiti, toda razburjena zabel bruhne iz „ponvice“ naravnost v streho, ktera se mahoma vname.“ Zavarovan ni bil nobeden. Toliko je nesreč in ljudje se ne spametovajo, da bi se zavarovali. Kdor tega še ni storil, naj se poda k „Sloveniji“, ter naj to brž stori. Male letne stroške kmalo pozabi, če ga zadene nesreča, pa ima saj kaj v roke vzeti, da si naredi novo poslopje.

— Liberalni občinski zbori so začeli zahvale pošiljati ministerstvu in državnemu zboru zarad konfesijonelnih postav. — Bomo videli, če bodo začeli kmali razreševati take zборе, kaj-li?

— Iz Ilir. bistriškega okraja 10. marca. Po noči med 7. in 8. t. m. se je v vasi Koseze pri M. zgodila neka čudna tatvina. Ukradeno je bilo, pravijo, do 300 gld. in sicer v sobi, kjer sta gospodar in gospodinja spala. Uzmovič si je bil preskrbel še luč, da je ložej pobral ves denar; potem je pa luč popustil, da je ukradenima skoro do dne gorela. Kdo je bil ta predrzneš, se še ne ve. — Med Št. Petrom in Reko so nekaj železničnih vlakov spremenili; tisti, ki je vozil iz Št. Petra po noči okoli 1/3 v Reko, vozi zdaj iz Št. Petra nekoliko pred 11. uro dopoldne na Reko. Tisti pa, ki je iz Reke v Št. Peter vozaril do 10. ure zvečer, pride zdaj do 5. ure popoldne, drugi so po starem. In temu moramo oporekati, ker je železnično vodstvo slabo vredilo šentpetersko železnico, ker samo en vlak bo tistim prav, ki gredo proti Ljubljani, namreč tisti, ki pride dopoldne za brzo- ali poštni vlak. Drugi vlaki pa se vsi z vlaki proti Laškemu vjemajo, in na Ljubljano namenjenemu bi bilo silo dolgo čakati. Pa kaj? da je le za Lahe prav in dobro. — Pri nas je silno slabo,

kar je hlapon začel vozariti, tako da nam silen stradež žuga; in že zdaj je lakota! Pridelka ni, lesa ne za prodajo, pa še kdor ga kaj ima, ga ne more v denar spraviti; tako je res žalostna tihota, kakor po vojski. In gospodom davkarjem pa vedno prst „žugavnik“ po koncu stoji v davkarijah: „Bauer zahlen!“ Če ne, pa vržejo špago „eksekutivne dražbe“, da Bog pomagal!

— Uboštvo učencev na Dunaji. „N. fr. Presse“ sama spoznava, v kakošno siročino je nova doba pripeljala učence na vseučilišču, ker piše 12. sušca: „Revščina pri vseučilišnih učencih raste od dne do dne, in zato se med sramožljivimi ubogimi in berači tudi že nahajajo učenci. Za gotovo smo izvedeli, da učenci tukajšnjega pravoslovja so bili primorani na trdih klopih v šoli prenočevati, da se odslej vsako noč šole preiskujejo in da šolski služabniki strašne reči vedó pripovedovati o potrebi znanih učencev treh svetnih učilišč (modro-, pravo- in zdravoslovnihi). In ker sila kola lomi, se ni čuditi novici, da je bilo to zimo brez števila zimskih sukenj v učilnicah ukradenih — ubogi učenci so si menda kruha kupili za denar, ki so ga prejeli za suknjo bogatejšega tovariša. Mali obrtniki ne morejo na upanje dajati, popačeni učenec se poprime surovosti ter žuga, kakor bi imel pravico tirjati. To so žalostni dogodki, ki razodevajo temno stran sicer v vnanjem veselega življenja učencev. Bati se je rakove poti v učenju, spridenosti in popačenosti učencev.“ — Glejte svobodnjaki, kakošen cvet se prikazuje v vaši dobi. Papeža in sveto cerkev znate dobro obirati in obrekovati, in ne veste, da, kdor piš seje, vihar žanje.

— O pravilo ljudskega učitelja. V srenji H. v Bukovini (toraj v Cislajtani, pozor!) je učitelj bil primoran, po navadi vsako saboto najstarše in najimanitnejše srenjčane briti. Neko saboto ga nenadoma obišče tovarš njegov in dobi, kadar je bil ravno v tem opravilu in je z britvijo prav vrlo čedil pričujoče kmetiče. Ne dá se motiti v svojem poslu, dokler ne obrije poslednjega. Ko možje zadovoljni odidejo, ga začuden vpraša sosed učitelj: „Kako je to, ljubi tovarš, da ti briješ te ljudi, vsaj kolikor mi je znano, ti nisi brijač?“ — Res nisem jaz brijač, odgovori pršani učitelj, toda — sila ni mila! Ti kmetiči, védi, so vsi šolski svetovalci, in gorjé meni, ko bi jih jaz ne hotel briti; meni bi ne bilo prestatu v službi, in bi tudi plačila svojega ne dobil. Blagor tebi, ako so tvoji šolski svetovalci taki, da ti jih ni treba, kakor meni briti vsako saboto!“ — Kaj porekó na to oni, ki so tolikanj grajali, ako je sem ter tje kak ljudski učitelj z gospod očetom ali kaplanom postregel nekoliko pri mizi, pri kateri je gost bil tudi sam in se je toraj postreglo tudi njemu? —

— „Steklih psov je na Dunaju čedalje več; gotovo je tega liberalizem kriv, kali?“ je rekel eden ljubljanskih listov. — Nato bi se smelo reči: Steklhi ljudi je v Ljubljani čedalje več; gotovo je tega liberalizem kriv, kali?

— Lanske letine na Českem. „Prager Zeitung“ naznanjuje, da se je l. 1873 manj pridelalo, kakor l. 1872, in sicer; pše, nce 546.000, rži 3.856.000, ječmena 735.000, ovsa 2.229.000 vaganov. Tudi s korunstvom je bila taka, in sicer se je pridelalo manj koruna 5.000.000 vaganov, sladkorne repe 6 milijonov centov in hmelja 650 centov.

Umrli so:

12. marca. Elizabeta Prek, branjevka, 54 l., za razlivom v pljučih.

13. marca. Blaž Butara, gosač, 68 l., za pljučno sušico. — Jera Kuhar, gostica, 67 l., — in Boštjan Majdič, železn. čuvaj, 41 l., oba za oslabljenjem pljuč. — France Štrus, berač, 70 l., za mrtvoudom.

14. marca. Juri Koritnik, zidar, 42 l., za pljučno sušico. — Marjeta Feigl, gosaška vdova, 85 l., za oslabljenjem. — Ana Rekar, nadkondukterjev otrok, 2 l., za kozami.

15. marca. Ernest Gallé, rezervni lajtenant, 22 l., za pljučno sušico. — Elizabeta Samatorčan, gosaška vdova, 64 l., za splošno vodenico. — Andrej Ponikvar, dijak II. gimn. razreda, 14 l., za vnetjem mrene pri možganih. — Leopold Plahata, kroj. otrok, 5 mesecev, za božjastjo.

Eksekutivne dražbe.

23. marca. 3. Avrelje Tomasi-jeve hiša na velikem trgu št. 11 (15000 gl.), — 3. Karoline Fabijani jeve hiša na Poljanah (65000 gl.) obe v Ljubljani — 2. Jak. in Ane Muhič-eva (1877 gl.) v Žužemberku. — 2. Jurij Štempihar-jevo iz Cerkelj (4242 gl.), — 2. Urše Dolinar-jevo iz Treboj (35 gl.), obe v Kranji. — 1. Matija Merhar-jevo iz Dolenjevasi (1400 gl.) v Ribnici.

24. marca. Mart. Žorž-ovo iz Slapa (407 gl.), — 3. Ant. Bavčar-jevo iz Poddrage (487 gl.), — 3. Ant. Trošt-ovo iz Poddrage (952 gl.) vse v Ipavi. — 3. Gašper Vašelj-ovo iz Stare oslice (250 gl.), — 3. Fr. Grošelj-ovo iz Čenčnice (500 gl.) obe v Loki. — 2. Jož. Vidmar-jevo (1065 gl.) v Senožečah. — 2. Ed. Friškovec-ovo iz Slivne (1617 gl.) v Litiji. — Lor. Jeglič-eva hiša (3500 gl.) v Loki. — 2. Jan. Drgan-ovo (148 gl.) v Metliki. — 1. Lor. Doleš-ovo iz Orehovca (1757 gl.) v Postojni. — Jak. Kokalj-ovo iz Dolenje vasi (695 gl.), — 1. Mat. Rabus-ovo iz Koprivnika (120 gl.) obe v Črnomlju. — 3. Amalije Globočnikove fužine za kose (3300 gl.) v Trzinu. — 1. Ant. Tekave-ovo iz Dolenje vasi (3330 gl.) v Ribnici. — Jan. Ostank-ovo iz Strmca v Postojni.

Telegrafične denarne cene

16. marca.

Papirna renta 69.90. — Srebrna renta 74.05. — 1860letno državno posojilo 103.70. — Bankine akcije 971 — Kreditne akcije 228.—. — London 112.—. — Srebro 106.40. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.93.

Denarstvene cene.

14. marca.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.80	69.80
5% renta v srebru	73.90	74.—
Srečke (lozi) 1854. l.	98.—	98.50
„ „ 1860 l. celi.	103.75	104.25
„ „ 1860. l. petinke	108.50	109.—
Premijski listi 1864. l.	138.75	139.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	77.50
Sedmogradske po 5%	73.50	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	966	968
Unionske banke	126.50	127.—
Kreditne akcije	231.—	231.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	870.—	—.—
Anglo-avstr. banke	137.50	138.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	169.30	170.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.—	117.—
„ „ 50 „ „ „	53.50	—.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	24.25	24.75
Salmove „ 40 „ „ „	32.25	32.75
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	23.75	24.25
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.—	30.—
St. Genois „ 40 „ „ „	24.50	25.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.50	21.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	24.—	24.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.23	5.20
Napoleons'or	8.92	8.88
Srebro	106.25	106.50

V cerkvi ljubljanske bolnišnice so

ORGLJE (14—1)

s 7 spremenili (registri) na prodaj. Več o tem se zvé pri ondotnem dušnem pastirju.